

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ НЕОКЕЙНСІАНСТВА

Нілова Н. М., Грищенко О. Ф.

Неокейнсiанство – це напрямок у сучасній макроекономiцi, що представляє собою розвиток iдей Джона Мейнарда Кейнса. У 1930-х рр. Кейнс написав „Загальну теорiю зайнятостi, вiдсотка та грошей”, однак, у 1960-х рр. представники нової класичної економiчної теорiї: як Роберт Лукас, Томас Сарджент i Роберт Барро поставили пiд сумнiв багато принципiв кейнсiанської теорiї. Назва "неокейнсiанство" вiдноситься до економiстiв, що у 1980-х рр. вiдповiли на критику нових класикiв шляхом корегування початкової кейнсiанської доктрини. У течей переважають двi тенденцiї: американська (Э. Хансен, С. Харрис, Дж. М. Кларк i iн.), та європейська (Ф. Перроу).

Основна розбiжнiсть мiж неокласиками i неокейнсiанцями є питання про те, як швидко вiдбувається корегування зарплатнi й цiн. Новi класики вибудовують свої макроекономiчнi теорiї на допущеннi про гнучкiсть зарплати й цiн. Вони вважають, що цiни швидко врiвноважують ринки, що моделi врiвноваження ринкiв не можуть пояснити короткострокових економiчних коливань i виступають за моделi iз фiксованими зарплатою й цiнами. Теорiї неокейнсiанцiв заснованi на стабiльностi зарплати i цiн, що необхідно для пояснення iснування змушеного безробiття i грошової полiтики.

Давньою традицiєю макроекономiки є iдея про те, що в короткому перiодi грошова полiтика впливає на зайнятiсть i виробництво, що цiни повiльно реагують на змiни грошової маси. Вiдповiдно до неї, якщо грошова маса скорочується, люди витрачають менше грошей i попит на товари зменшується. Через твердiсть цiн i зарплати скорочення витрат викликає скорочення виробництва i звiльнення робочої сили.

Неокейнсiанцi мають свої погляди на цiни: їх встановлення не вiдбувається одночасно, корегування у всiй економiцi вiдбуваються асинхронно. Асинхроннiсть ускладнює встановлення цiн, оскiльки фiрми встановлюють цiни, приймаючи в увагу цiни iнших фiрм. Асинхроннiсть може привести до повiльного корегування загального рiвня цiн при швидкiй змiнi окремо узятих цiн.

Деякi представники неокейнсiанства припускають, що неодноразовiсть i розбiжностi є результатом недосконалостi координацiї.

Проблеми координації можуть виникнути при встановленні цін і зарплати, оскільки ті, хто їх встановлює, повинні формувати очікування щодо поведінки інших економічних агентів, що встановлюють зарплату і ціни.

Іншою важливою частиною теорії неокейнсіанців був розвиток нових теорій безробіття. Стійке безробіття є значною проблемою для економічної теорії.

Представники неокейнсіанської школи часто звертаються до теорій ефективної зарплати: висока зарплата викликає ріст продуктивності праці, її вплив на ефективність працівника може пояснити банкрутство фірм, що знижують зарплату у відповідь на надлишкову пропозицію праці.

Існують різні теорії про те, як зарплата впливає на продуктивність робітника. Одна з них стверджує, що висока зарплата знижує плинність кадрів. Працівники залишають робочі місця з багатьох причин: одержати більш вигідне місце в іншій фірмі, змінити напрямок кар'єри або переїхати в інше місто. Чим більше фірма платить працівникам, тим більше в них стимул залишатися у фірмі. Виплачуючи високу зарплату, фірма зменшує частоту звільнень, заощаджуючи таким чином час, який витрачається на винаймання й навчання нових працівників. Друга теорія стверджує, що середня якість робочої сили фірми залежить від зарплати, виплачуваної її працівникам. Якщо фірма знижує зарплату, кращі працівники зможуть знайти інше місце, залишивши фірму з менш продуктивною робочою силою, що має меншу альтернативну вартість. Виплачуючи зарплату, що перевищує рівноважний рівень, фірма може уникнути несприятливого відбору, поліпшити середню якість своєї робочої сили і, тим самим, збільшити продуктивність. Третя теорія стверджує, що висока зарплата збільшує ретельність працівників, наприклад фірми не можуть цілком відслідковувати зусилля працівників. Чим більше зарплата, тим більше витрати працівника, які він несе через звільнення. Виплачуючи більш високу зарплату, фірма сприяє тому, що більша кількість працівників будуть ретельно трудитися і, таким чином, збільшує продуктивність.

Неокейнсіанство припускає, що неодноразовість і розбіжності виявляють неефективність функціонування ринків. Елементи цієї теорії (асинхронність у встановленні цін, недосконалість координації, ефективна зарплата) являють собою значне відхилення від припущень класичної школи, що представляє інтелектуальну основу для традиційного економічного обґрунтування „laissez faire”.